

Wstęp

Zapraszamy do lektury kolejnego numeru *Studiów z Polityki Publicznej*. Autorzy podejmują niezwykle ważne, społecznie i ekonomicznie, tematy. Stefan Sękowski pisze o zagadnieniu niezmiennie interesującym w naszej części Europy, czyli o rencie politycznej i pogoni za nią. Pokazuje różne podejścia teoretyczne do konceptualizacji renty politycznej, w tym podatność na nią, oraz formy pogoni za rentą. Przyznaje, że jest to zjawisko kosztowne społecznie jako blokada rozwoju. Renta jest w jakimś sensie przedmiotem naturalnych dążeń części ludzi i środowisk w świecie polityki i ekonomii, natomiast kwestią kluczową jest to, czy udaje się ją ograniczać dzięki efektywnym działaniom publicznym, w tym dzięki wymiarowi etyki, wprowadzeniu pojęcia interesu publicznego itp. Ostatecznie na szali – w sensie publicznym – jest bardzo dużo. Nie można bowiem zbudować wydajnego systemu ekonomicznego i społecznego bez zdolności do opanowania zjawiska renty.

Z kolei Daniel Budzeń omawia ryzyko polityczne w zarządzaniu długiem na poziomie samorządu lokalnego w Polsce. Czy samorządowcy dążący do reelekcji nadmiernie mnożą wydatki? Autor analizował wiele danych z zakresu finansów samorządowych, m.in. poziom zadłużenia, wydatki majątkowe, a także wyniki budżetów w latach wyborczych i okresach przedwyborczych. Dane wskazują, że występuje wówczas wyższy wzrost wydatków majątkowych niż w pozostałych latach. D. Budzeń konkluduje, że „osoby sprawujące władzę zwiększały wydatki inwestycyjne w okresie wyborczym. Miało to wyrzucić wpływ na wyborców, czego skutkiem byłaby reelekcja. Takie działania można umiejscowić w nurcie zakładającym istnienie oportunistycznych partii politycznych i nieracjonalnych wyborców”. Autor chciałby wprowadzić mechanizmy służące ograniczaniu wydatków w cyklu wyborczym, m.in. poprzez bliżej niesprecyzowane procesy kontroli zarządczej

albo poprzez wprowadzenie do regulacji prawnych „maksymalnej granicy wzrostu wydatków budżetowych”.

Maciej J. Nowak nawiązuje do tematu ładu przestrzennego na poziomie lokalnym. To zagadnienie o strategicznym znaczeniu, z którym borykają się kolejne władze i – można powiedzieć – kolejne pokolenia. Natomiast wciąż nieracjonalne rozwiązania w tym zakresie generują olbrzymie koszty społeczne. Podtrzymywany jest system, który ogranicza szanse rozwojowe państwa. Autor stwierdza, że „obecne rozwiązania prawne wciąż sankcjonują pogłębiający się chaos przestrzenny (i jego koszty)”. M.J. Nowak analizuje wpływ, jaki wywierają sądy administracyjne (ich orzecznictwo) na planowanie w zakresie ochrony ładu przestrzennego. Konkluduje, że dominują orzeczenia, które nie faworyzują własności prywatnej nad ładem przestrzennym, ale jednocześnie stwierdza, że „sądy administracyjne [...] podchodzą w sposób bardzo zróżnicowany do problemu relacji interes publiczny/ład przestrzenny – prawo własności/wolność zagospodarowania”.

Halina Nadobnik podejmuje temat aktywizacji osób starszych za pomocą mediów społecznościowych wobec ograniczeń dla tradycyjnych form aktywizacji w okresie pandemii COVID-19. Analizuje przykładowe organizacje z czterech miast wojewódzkich i to, jak kształtowały one swoje profile na Facebooku, aby kontynuować aktywizację. Ich działania były niezmiernie ważne, ponieważ w tym okresie położenie osób starszych znacznie się pogorszyło, a ograniczenie ich aktywności z pewnością skutkowało izolacją społeczną i co za tym idzie zmniejszeniem ogólnej sprawności. Jednocześnie autorka wskazuje, że władze miejskie dość skromnie wykorzystywały media społecznościowe do aktywizacji społecznej. Tymczasem organizacje pozarządowe oferowały zdalne wsparcie, w tym w postaci rozmów telefonicznych. Na stronach widoczna była popularność komunikatów informujących o numerach telefonów, pod którymi można z kimś porozmawiać. „Tego typu posty były równie częste co te zawierające informacje dotyczące pomocy w robieniu zakupów, którą można było uzyskać od organizacji czy po prostu z miasta. Okazało się, że rozmowa z drugą osobą znalazła się wśród najważniejszych potrzeb osób starszych”.

Natomiast Piotr P. Płucienniczak recenzuje książkę pod redakcją dwóch uznanych badaczy stosunków pracy – Adama Mrozowickiego i Jana Czarzastego, pt. *Oswajanie niepewności. Studia społeczno-ekonomiczne nad młodymi pracownikami sprekaryzowanymi* (2020). Książka zawiera wyniki badań zrealizowanych w polsko-niemieckim projekcie PREWORK („Młodzi pracownicy prekaryjni w Polsce i Niemczech: socjologiczne studium porównawcze warunków pracy i życia, świadomości społecznej i aktywności obywatelskiej”). Recenzent pisze o wszechstronnie omówionym w książce problemie prekaryjności. Za interesujące uznaje rozszerzenie kategorii zasobów jednostek. Autorzy omawianej pracy uwzględniają – za P. Bourdieu – zasoby (kapitały)

ekonomiczne, kulturowe, społeczne oraz syntetyczny kapitał symboliczny, jak również wskazują zasoby biograficzne oraz emocjonalne.

Zdaniem autora recenzji w książce powinien być uwzględniony szerzej m.in. wątek intersekcjonalności, czyli współistnienia różnych form wykluczenia. Uznaje jednak, że „*Oswajanie niepewności* to niezastąpione wprowadzenie w życie młodych osób naznaczonych przez niepewną, krótkoterminową pracę. Jest to wgląd w życie kolejnego pokolenia ofiar modelu gospodarczego przyjętego w czasie transformacji ustrojowej”.

Andrzej Zybala